

COMPENDIUM VAN RITUELE PLANTEN IN EUROPA

4e DRUK

Marcel DE CLEENE

Marie-Claire LEJEUNE

✿ Botanisch

volksnamen, vindplaats, beschrijving

✿ Gebruik

*kruidengeneeskunde, volksremedies, cosmetica,
landbouw, industrie, ambachten, huis, tuin en keuken*

✿ Cultureel

*rituelen, mythologie, symboliek, magie, volksgebruiken,
volksgeloof, sprookjes, sagen, legenden*

**Het meest doorwrochte naslagwerk
over planten in hun culturele context**

Dit compendium bevat meer dan honderd hoofdstukken over kruiden, struiken en bomen die een rol hebben gespeeld of nog steeds spelen in een of ander ritueel.

Veel zaken die voor de mens van de 21ste eeuw normaal lijken hebben ooit een veel diepere betekenis gehad. Weinig mensen beseffen dat veel van onze gewoontes gegroeid zijn uit eeuwenoude rituelen of zaken met een grote symbolische waarde voor onze voorouders.

Een uniek naslagwerk

Er bestaat geen modern overzichtswerk over de rol van planten in de mythologie en in religieuze en profane rituelen en de daarvan afgeleide symboliek. Dergelijke informatie is in de vakliteratuur erg versnipperd: ofwel wordt één bepaalde groep planten besproken, zoals bijbelse planten, hallucinogene planten, ofwel planten met enige (vaak lokale) volkskundige waarde. Bovendien is men doorgaans botanisch niet kritisch genoeg (om welke plant gaat het nu precies?).

Dit werk is gebaseerd op een uitgebreide literatuurstudie en aanwijzingen afkomstig van bibliothecarissen, historici, etnologen, archeologen, antropologen en medici.

De auteurs kozen voor rituele planten die inheems of ingeburgerd zijn in Europa (bv. de Linde en de Roos), of die uitheems zijn, maar in Europa toch op één of andere manier ritueel worden gebruikt (bv. Mirre, Wierook en Rijst).

Het boek brengt een wetenschappelijk verantwoord overzicht van de kennis van rituele planten door de eeuwen heen, vanuit een breed perspectief, met een kritische blik op de juistheid van de vermelding van de plantensoorten in de literatuur, en dit alles in een begrijpelijke taal, maar met ruime referenties voor degenen die het terrein verder willen verkennen.

Het is belangrijk om in deze tijd van grootschalige miskenning van de natuur even stil te staan bij de oeroude verbondenheid van de mens met de natuur, en met het plantenrijk in het bijzonder, en er de diepere betekenis van in te zien.

De auteurs

Marcel De Cleene (1946) is Doctor in de Wetenschappen, groep Plantkunde. Sinds 1988 is hij wetenschapsvoorlichter van de Universiteit Gent en coördineert hij verschillende internationale wetenschappelijke projecten. Hij werd in 1991 hoofddocent aan dezelfde universiteit en doceerde er tot 2007 de cursussen "Wetenschappelijke en technologische voorlichting" en "Volkskunde". Hij is auteur van verschillende boeken over giftige planten en mede-auteur van een boek over culinaire bloemen.

Marie-Claire Lejeune (1955) is licentiate in de plantkunde, fulltime huismoeder en gepassioneerd door de muziek. Ze speelt viool en gitaar en dirigeert het koor Cantilene.

Technische gegevens

17 x 24 cm • 1440 blz. met uitgebreid voetnoten- en bibliografisch apparaat en een register met duizenden trefwoorden • 314 vierkleurenproducties • 250 zwart-wit lijntekeningen • gebonden, harde kaff met linnen en goudopdruk in een stevig foedraal in vierkleurendruk.

Vormgeving: Magelaan cvba, Gent

Druk: New Goff nv, Gent Mariakerke

PRIJS

€ 125

MENS & CULTUUR UITGEVERS

Maaltebruggestraat 288 • 9000 GENT (BELGIË)

Tel. 09/245.37.43 • Fax 09/245.37.44

E-mail: info@mens-en-cultuur.com • www.mens-en-cultuur.com

VERKRIJGBAAR IN DE BOEKHANDEL

ISBN 978-90-72931-80-1

VERDELING BOEKHANDEL

(België) AGORA Uitgeverscentrum

Ninovesteenweg 24 • 9320 AALST - Erembodegem

Tel. 053/78.87.00 • Fax 053/78.26.91

E-mail: info@agorabooks.com • www.agorabooks.com

(Nederland) WIND PUBLISHERS & DISTRIBUTION

Postbus 1053 • NL 1270 BB Huizen

Tel.: 31 (0)35 52 44 836

E-mail: postbus@ulcojwind.demon.nl

ENGELSE VERTALING EVENEENS BESCHIKBAAR:

Compendium of symbolic and ritual plants in Europe

€ 125 • £ 85

ISBN 978-90-77135-04-4

info: <http://compendium.man-and-culture.com>

Inhoud

1. Verantwoording
2. Dankwoord
3. Rituele planten in ons dagelijks leven
4. Zijn oude symbolen, mythen en rituelen nog zinvol?
5. Bloemensymboliek
6. Symboliek van kransen en kronen
7. Bomensymboliek
8. Befaamde kruidkundigen of kruidkundige documenten
9. Het belang van oude kruidenkennis voor de hedendaagse geneeskunde
10. Rituele planten
 - Aardbei
 - Acacia (Mimosa)
 - Akant
 - Akelei
 - Alruin (Mandragora)
 - Alsem (Absintalsem, Bijvoet, Citroenkruid, Dragon, Zeealsem)
 - Amandelboom
 - Amarant
 - Anemoon
 - Anjer
 - Appelaar
 - Bazielkruid
 - Berk
 - Beuk
 - Bilzekruid
 - Brandnetel
 - Ceder
 - Chrysantheem/Ganzebloem
 - Citrus (Citroen, Limoen, Sinaasappel)
 - Dadelpalm
 - Dennen, Sparren en Zilversparren
 - Echte Cipres
 - Echte Salie
 - Eik
 - Els
 - Erwt
 - Es
 - Gewone Esdoorn
 - Gewone Vlier
 - Goudsbloem
 - Graangewassen (Gerst, Gierst, Haver, Mais, Rogge, Rijst, Tarwe)
 - Granaatappel
 - Gras
 - Hazelaar
 - Heide
 - Hulst
 - Hyacint
 - Hysop
 - Iep/Olm
 - Ijzerhard
 - Iris/Lis (Fleur-de-lis)
 - Jeneverbes
 - Kamille
 - Kerselaar
 - Klaver
 - Klimop
 - Korenbloem
 - Laurier
 - Lelietje-der-dalen/Meiklokje
 - Levensboom
 - Lievevrouwbedstro (Walstro)
 - Lijsterbes
 - Linde
 - Look (Bieslook, Daslook, Knoflook, Prei, Ui)
 - Lork
 - Lotus (Indische en Egyptische Lotus, Lotusboom, ...)
 - Maagdenpalm
 - Madeliefje
 - Maretak
 - Meidoorn
 - Mirre
 - Mirte
 - Moerbei
 - Monnikskap
 - Munt
 - Narcis
 - Okkernoot
 - Olijfboom
 - Oosterse Plataan
 - Paddestoelen (Vliegezwam)
 - Palmboompje
 - Papaver (Klaproos, Slaapbol)
 - Perenboom
 - Perzikboom
 - Pistacheboom (Mastixboom, Terpentijnboom)
 - Populier
 - Ridderspoor
 - Roos
 - Rozemarijn
 - Saffraankrokus
 - Selderij en Peterselie
 - Sint-Janskruid
 - Sleutelbloem
 - Tamarisk
 - Tamme Kastanje
 - Taxus
 - Tijm
 - Tuinboon
 - Venkel
 - Vijgenboom
 - Violtje (Driekleurig en Maarts Violtje)
 - Vlas
 - Wierook
 - Wijnstok
 - Wilg
 - Witte Lelie
11. Wetenschappelijk apparaat
Iconografie
Algemene bibliografie (boeken)
Index